

בע"ח 19409-06-13 - ד' א' נ' סרגיי קובלנקו

בע"ח (קריות) 19409-06-13 - ד' א' נ' סרגיי קובלנקו שלום קריות

בע"ח (קריות) 19409-06-13

ד' א'

ע"י עו"ד ת' אולמן

נגד

סרגיי קובלנקו

ע"י עו"ד מ' דויד

בית משפט השלום בקריות

[24.11.2013]

כב' השופט מוחמד עלי

החלטה

בקשה לקבלת חומר חקירה בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ).

כתב הקובלנה והבקשה לעיון בחומר החקירה

1. הקובל הגיש נגד הנאשם קובלנה שבה יוחסו לו העבירות הבאות: הסגת גבול (בשלוש הזדמנויות), עבירה לפי סעיף 447 (א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפה סתם, עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין; ועבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין. בכתב הקובלנה תואר הקובל כאדם קשיש יליד שנת 1939 והנאשם כ"אורתופד במדינת ישראל", ונטען כי במועדים הרלוונטיים, הנאשם והקובל היו שכנים שהתגוררו בבית מגורים משותף; הנאשם בקומה השניה והקובל בקומה מתחתיו - בצד הדרומי. בכתב הקובלנה נטען כי ביום 3.7.10 עת שניסה הקובל להיכנס לדירתו דרך דלת הכניסה שהיתה פתוחה, רץ הנאשם לעבר הדירה ונכנס אליה כשהוא נסער ועצבני, התנפל על הקובל באכזריות, דחף אותו עם שתי ידיו והטיח אותו בעוצמה לרצפה, כשתוך כדי כך הקובל צועק לעברו: "אני חושש ששברת לי את ראש הירך הימני, האם יש לך כוונה כזו כרופא אורטופד?", הנאשם לא הגיב לדברים ויצא החוצה אל המדרגות שממול לפרק זמן קצר. בהמשך, הקובל נעמד על רגליו, הנאשם חזר לדירתו והטיחו פעם נוספת על הרצפה והשמיע לעברו קללות בשפה הרוסית ושוב יצא לעבר הדירה לזמן קצר, שלאחר מכן שוב חזר לדירת הקובל, הטיח את ראשו של הקובל בקרקע ועזב את המקום כשהוא מותיר את הקובל המום, חבול, פצוע וזב דם. נטען גם כי הגם שהנאשם הנו רופא, לא הגיש עזרה לקובל, שסבל כתוצאה מהתקיפה, שכונתה "אכזרית".

2. בבקשה טענה ב"כ הנאשם כי זכותה לקבל מסמכים שמהווים חומר חקירה לפי מובן הדברים בסעיף 74 לחסד"פ ואלה שנתבקשו: מסמכים לגבי עברו הפסיכיאטרי של הקובל, מידע על תלונות קודמות שהוגשו למשטרה נגד שכנים אחרים ופלט מרשם עברו הפלילי של הקובל.

3. בדיון שהתקיים בפני ביום 9.9.2013, ויתר הנאשם על קבלת חומרים לגבי "עברו הפסיכיאטרי" של הקובל. ב"כ הנאשם טענה כי יש ליתן משקל לכך כי המדובר הוא בהליך של קובלנה פלילית ולא בכתב אישום, והוסיפה וציינה כי הקובל הנו אדם אשר מרבה להגיש תלונות נגד שכניו. ב"כ הקובל ביקשה לדחות את הבקשה, תוך שהיא טוענת כי ההליך הנכון לנקוט בו אינו הליך לפי סעיף 74 אלא לפי סעיף 108 לחסד"פ. כדי שאוכל לעיין בחומרים המבוקשים טרם מתן החלטה, הוריתי למשטרה להמציא לעיוני פלט מהמרשם הפלילי של הקובל, וכן פלט של כל התלונות שהוגשו על ידו למשטרה. ביום 18.11.2013, הונחו המסמכים בפניי, ולאחר מכן נפניתי ליתן החלטתי. דיון והכרעה

4. עסקינן בקובלנה ולא בכתב אישום שהוגש על ידי המדינה או אחת מזרועותיה. ההסדר הנוגע להגשת קובלנה מצוי בסימן ב' לפרק ד' לחסד"פ. הרעיון הגלום במתן אפשרות בידי גורם פרטי, שאינו נמנה על רשויות האכיפה לפתוח ולנהל הליך פלילי, בסייגים המותווים בחוק, הובהרה בין היתר ברע"פ 10857/08 זיאד אבו סוכן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.8.2009), שם ציין בית המשפט העליון בסעיף 6 כי:

"היכולת להגיש קובלנה מעניק בידי הפרט אפשרות לעמוד על זכויותיו ולהביא לאכיפת החוק, בכל אותם מקרים שבהם התביעה הכללית נמנעת, מטעמים שונים, מהעמדתם של מבצעי העבירות לדן. דבר זה מבטא הכרה באינטרס האישי של נפגע העבירה בהעמדתו של העבריין לדן, וגם הכרה באינטרס ציבורי רחב יותר, להביא למיצוי הדין בחלק מהמקרים שבהם אין רשויות התביעה עושות כן, על-ידי שיתופו של הציבור במלאכה זו".

סע' 70 לחסד"פ קובע כי "הוראות חוק זה הנוגעות לכתב אישום יחולו על קובלנה, בשינויים לפי העניין...". הוראות החסד"פ מחילות אפוא, את כללי הפרוצדורה על קובלנה. בפסיקה (בש"פ 3503/91 אבי שוברט נ' שאול צפירי, פ"ד מו (4) 136 (1992) להלן: פרשת שוברט) אף נדונה השאלה אם במסגרת קובלנה ניתן לבקש מעצר עד תום ההליכים ובית המשפט העליון קבע כי הדבר אפשרי (אם כי כמובן יש להותיר סמכות זו למקרים חריגים שבחריגים). בפרשת שוברט דן בית המשפט העליון בהרחבה במאפייניו של הליך הקובלנה ובהקשר לאיסוף חומר חקירה ציין כב' השופט אור דברים אלו:

"כשמוגש כתב אישום על ידי המדינה באמצעות תובע, מצב הדברים הוא, שנערכה קודם לכן חקירה על ידי המשטרה ונמצא בידי התביעה חומר חקירה. לבית המשפט קיימת אפשרות לעיין בחומר זה וכך להיווכח, אם קיימות ראיות לכאורה כנגד הנאשם. הדרך לברר אם קיימות ראיות לכאורה סלולה היא. לא כך, בדרך כלל, המצב במקרה של קובלנה פרטית. לקובל פרטי אין הכלים והסמכויות שבידי המשטרה לניהול חקירה קודם הגשת הקובלנה. מטבעהדברים, עלול להיווצר מצב, שעם הגשת הקובלנה הפרטית אין בידי הקובל חומר ראיות בכתובים, שאותו יוכל להציג לפני בית המשפט. לעתים קיים חומר חקירה כזה"

- נראה אפוא, כי העקרונות והכללים החלים על הבחינה באם בחומר חקירה עסקין אם לאו בהליך הפלילי ה"רגיל" חלים גם לגבי הליך של קובלנה, תוך התאמה דיונית מסוימת, הנובעת מכך כי אין בידי הקובל הסמכויות והכלים לאסוף חומרי חקירה כמו רשויות האכיפה השונות.
5. העקרונות הנוגעים לבקשה בה עסקין נקבעו בפסיקה ענפה של בית המשפט העליון. העקרון הבסיסי ממנו נגזרים השיקולים הרלוונטיים לדיון בסוגיה הנו זכותו היסודית של הנאשם למשפט הוגן. ראו: בש"פ 4157/00, עופר נמרודי נגד מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 625 (2000) (להלן: פרשת נמרודי); בש"פ 3099/08 דוד אברהמי נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו] 23.2.09) (להלן: פרשת אברהמי). לשם יישום הזכות למשפט הוגן נקבע בפסיקה, כי המבחן הרלוונטי לשאלה אם ב"חומר חקירה" שהנאשם זכאי לעיין בו עסקין, הנו מבחן הנגיעה של החומר לאישום. ככלל, חומר הנוגע לאישום הוא "חומר חקירה" שהנאשם רשאי לעיין בו, ואין עסקין בנגיעה ישירה, או ודאית בלבד, אלא די בנגיעה עקיפה ואף מסופקת של ראיות השייכות באופן הגיוני לפריפריה של האישום. אך מנגד וחרף המבחן הרחב, אין הכוונה למתן אפשרות לעיון בחומר חקירה שהקשר בינו לבין האישום רחוק וקלוש, אין לאפשר "מסע דיג" שמא יימצא בחומרים המבוקשים דבר שיסייע להגנה ואין לאפשר עיון בחומר אשר האפשרות הטמונה בו לסיוע להגנה, הנה ערטילאית. ראו: בג"ץ 233/85, אל הוזייל נ' משטרת ישראל, פ"ד לט(4), 124 (1985), בש"פ 9322/99, מסארוה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד (1), 376 (2000); פרשת נמרודי; פרשת אברהמי, בש"פ 4077/06 אדריאן שוורץ נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו] 12.6.2006); בש"פ 8406/12 אלמוני נגד מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 3.12.2012).
6. בנוסף למבחנים ולשיקולים האמורים, יש לבחון קיומם של שיקולים המצדיקים שלילת זכות העיון או הגבלתה, כגון: שיקולים של חסיון ופגיעה בזכויות צדדים שלישיים. השיקולים המצדיקים שלילתה או הגבלתה של זכות העיון ומידת הרלוונטיות והתרומה של החומר לסיוע בהגנת הנאשם מקיימים מקבילית כוחות: ככל שהרלוונטיות והתרומה של החומר לסיוע בהגנת הנאשם הנן רבות יותר, כך תגבר הנטיה להענקת הזכות לעיון באותו חומר על ידי הכנסתו לגדרי "חומר חקירה".
7. בהיבט המעשי של בחינת הבקשה לעיון בחומר חקירה, נקבע בפסיקת בית המשפט העליון כי ככלל ראוי שבית המשפט הדן בבקשה יעיין בעצמו בחומר על מנת לעמוד על מידת הרלוונטיות שבו ועל ההשפעה על צדדים שלישיים ועל זכויותיהם. ראו: בש"פ 5766/10 אמיר נפע נגד מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 2.9.2010); פרשת אברהמי.
8. משליקטנו את העקרונות והכללים, נשוב לענייננו וניישם על המקרה שבפנינו.
9. אשר למרשם בדבר הרשעותיו של הקובל, לאחר עיון במסמכים הרלוונטיים, שוכנעתי כי המידע כלל אינו רלוונטי להגנת הנאשם, ומטעם זה דין חלק של הבקשה להידחות.

10. אשר למסמכים המפרטים את התלונות שהוגשו על ידי הקובל במשטרה, אני סבור כי רשימת התלונות אשר הוגשו על ידי הקובל, תוך שימת הדגש על תדירות פניות הקובל למשטרה, מהווה חומר חקירה. בפרשת אברהמי נדונה סוגיה דומה, אך שם הדברים כווננו לגילוי חומר חקירה בתיק חקירה אחר שנאסף בעקבות תלונה שהוגשה על ידי המתלונן. בית המשפט העליון התייחס לכך וציין כי: "המטרה שחפצה ההגנה לעשות כאן בחומר המבוקש היא לערער את אמינותו של המתלונן, בעיקר על-דרך הצגתו כ"מתלונן סדרתי. שאלת אמינותו של המתלונן הינה שאלה רלבנטית כשלעצמה, וחומר הנוגע לתקיפת מהימנותו של עד מרכזי עשוי להיות חלק מחומר החקירה, אולם לא תמיד כך. ככל שהחומר המבוקש מרוחק מן העניין המתברר בפני בית המשפט, כך קטנה הרלבנטיות שלו, לעיתים עד כדי הוצאתו ממסגרת המושג: "חומר חקירה". ככל שהחומר המבוקש מתרחק מגיעה ישירה לאישום הנדון, כך הופכת היותו "חומר חקירה" למובהקת פחות".
- בבסיס כתב הקובלנה סכסוך שכנים בין הקובל לבין הנאשם, ודומה כי לשאלת תדירות תלונותיו של הקובל נגד שכנים נוספים נפקות מסוימת, שכן הדבר נוגע לגרעין היחסים ולרקע הסכסוך שהוליד את האירועים שנטענו בכתב הקובלנה.
11. במקרה שלפנינו החומר שנתבקש אינו כולל את תכניהם של תיקי החקירה שנפתחו בעקבות תלונות שהוגשו על ידי הקובל, אלא עצם הגשת התלונות. תיעוד הכולל את עצם פניית הקובל למשטרה, מועד התלונה ונושא פנייתו למשטרה באופן כללי (שאלה הם הנתונים שלפניי), הנם נתונים רלוונטיים להגנה ובמיוחד לשאלת מהימנות הקובל (מבלי לחוות דעת כמובן לעיצומם של הדברים) ומכאן שהם מהווים חומר חקירה. מסקנתי זו מתחזקת לאור המידע המובא במסמכים שלפניי לגבי מקום האירוע מושא התלונות, שהנו אחד: כתובת מגורי הצדדים, ולאור כך, שאין בגילוי המסמכים כדי לפגוע בזכויותיהם של צדדים שלישיים.
12. סוף דבר, אני קובע כי המסמך שהומצא לי על ידי המשטרה שכותרתו "תיקי מתלונן" (הכולל שלושה עמודים) יועבר לב"כ הקובל (כדי שתוכל לכלכל את צעדיה), שתעבירו לב"כ הנאשם תוך 10 ימים ממועד קבלתו ממזכירות בית המשפט.
13. מעטפה ובה כל המסמכים שהועמדו לעיוני, תועמד לרשות ב"כ הקובל במזכירות בית המשפט. המזכירות תמסור המעטפה לב"כ הקובל.
- המזכירות תשלח החלטה זו לב"כ הצדדים.
- ניתנה היום, כ"א כסלו תשע"ד, 24 נובמבר 2013, בהעדר הצדדים.